

Bruxelles, 7 martie 2018
(OR. en)

6911/18

CO EUR-PREP 16
POLGEN 25
ECOFIN 215
UEM 76
SOC 126
EMPL 93
COMPET 139
ENV 162
EDUC 92
RECH 100
ENER 96
JAI 204

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Subiect:	Semestrul european 2018: Recomandarea Consiliului privind politica economică a zonei euro - Transmitere către Consiliul European

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor textul recomandării privind politica economică a zonei euro.

Consiliul Afaceri Generale din 20 martie 2018 este invitat să transmită această recomandare Consiliului European în conformitate cu articolul 121 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). Consiliul va proceda la adoptarea formală a textului din anexă după ce Consiliul European va discuta concluziile sale cu privire la acesta, în conformitate cu articolul 121 alineatul (2) din TFUE.

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind politica economică a zonei euro

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 136 coroborat cu articolul 121 alineatul (2),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice¹, în special articolul 5 alineatul (2),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice², în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

¹ JO L 209, 2.8.1997, p. 1.

² JO L 306, 23.11.2011, p. 25.

întrucât:

- (1) Expansiunea economică din zona euro continuă, ea devenind din ce în ce mai amplă la nivelul statelor membre. Redresarea este determinată tot mai mult de cererea internă, în condițiile în care consumul privat, principalul motor al creșterii economice și al investițiilor, se înscrie pe o traiectorie ascendentă. Ocuparea forței de muncă a continuat să crească pe parcursul anului 2016 și în prima jumătate a anului 2017. Rata șomajului a cunoscut o reducere semnificativă, deși ea continuă să fie mai ridicată decât în 2008. Redresarea din interiorul zonei euro este, cu toate acestea, caracterizată de inflație de bază și creșteri salariale modeste, un excedent de cont curent important și un deficit persistent, deși în scădere, la nivelul investițiilor. În particular, creșterile salariale modeste par să fie cauzate, cel mai probabil, de subutilizarea remanentă a forței de muncă în unele economii, de așteptările legate de o rată redusă a inflației care alimentează negocierile salariale și de o creștere slabă a productivității. Venitul real pe gospodărie a crescut, dar el rămâne sub nivelurile din 2008 în multe țări. Divergențele dintre țările din zona euro în ceea ce privește PIB-ul pe cap de locuitor și rata șomajului persistă. Ratele șomajului de lungă durată și ratele șomajului în rândul tinerilor rămân în continuare ridicate, în timp ce sărăcia, excluziunea socială și inegalitatea rămân o preocupare serioasă în mai multe state membre.
- (2) În general, pe baza lecturii indicatorilor economici pentru zona euro, pare oportun să se sprijine în continuare cererea, investițiile și creșterea salariilor fără să existe riscul declanșării unor presiuni inflaționiste, promovând totodată reechilibrarea internă și externă și convergența economică și socială și sporind creșterea potențială. În același timp, trebuie monitorizate îndeaproape semnele unor noi dezechilibre emergente, cum este cazul pieței locuințelor din unele state membre.³

³ A se vedea Raportul privind mecanismul de alertă 2018.

- (3) În zona euro persistă dezechilibre semnificative. Deși țările debitori neți au înregistrat progrese importante în corectarea dezechilibrelor lor externe, în unele țări creditoare continuă să existe mari excedente de cont curent, ceea ce reflectă un deficit global al cererii agregate. În 2016, acestea au generat în zona euro un excedent de 3,3 % din PIB, care se preconizează că va scădea la 2,9 % din PIB în 2019. Pozițiile investiționale internaționale nete ale celor mai îndatorate state membre s-au îmbunătățit într-un ritm lent, fiind încă necesare eforturi susținute de reechilibrare. Țările care au avut deficite mari de cont curent pentru o perioadă lungă de timp continuă să aibă poziții investiționale internaționale nete negative considerabile, care sunt în general asociate cu niveluri ridicate ale datoriei publice sau private și constituie o vulnerabilitate. În același timp, sunt necesare eforturi și în țările care înregistrează excedente importante de cont curent, pentru a sprijini cererea internă și creșterea potențială și, prin urmare, reechilibrarea zonei euro.
- (4) Creșterea salariilor și crearea de locuri de muncă contribuie la redresarea economică în zona euro prin sprijinirea cererii agregate, reduc inegalitățile și contribuie la asigurarea unui nivel de trai ridicat în zonă. Mecanismele eficiente de stabilire a salariilor ar trebui să asigure o diferențiere a salariilor în funcție de țară, de condițiile specifice fiecărui sector și ținând cont în mod corespunzător de evoluțiile la nivelul productivității. Implementarea unor reforme structurale care sporesc productivitatea și îmbunătățirea calității și a structurii cheltuielilor publice pentru a sprijini investițiile în toate țările, promovarea creșterii salariilor cu respectarea rolului partenerilor sociali și apariția unei dinamici mai puternice a cererii în țările creditori neți, precum și implementarea de măsuri care limitează creșterea costurilor unitare ale muncii și vizează îmbunătățirea competitivității în țările debitori neți ar contribui la accelerarea procesului de reechilibrare în zona euro.
- (5) Coerența și echilibrul mixului general de politici macroeconomice din zona euro, inclusiv în ceea ce privește politicile monetare, fiscale și structurale, sunt esențiale pentru a asigura o creștere economică solidă și durabilă. În ultimii ani, politica monetară a recurs la instrumente noi și neconvenționale pentru a atinge obiectivul de inflație pe termen mediu al BCE, sprijinind astfel și creșterea economică și crearea de locuri de muncă. Poziția în materie de politică monetară și evoluțiile economice impun concentrarea asupra politicilor bugetare și structurale. Pentru a sprijini potențialul de creștere al economiilor noastre, sunt necesare politici bugetare adecvate și un accent pe reformele structurale.

- (6) O coordonare solidă a politicilor bugetare naționale, bazată pe norme comune, este esențială pentru atingerea unei orientări bugetare agregate adecvate în zona euro și pentru buna funcționare a uniunii monetare. Normele bugetare comune vizează asigurarea sustenabilității datoriei la nivel național, oferind totodată o marjă pentru stabilizarea macroeconomică. Prin urmare, orientarea bugetară a statelor membre și, la nivel global, a zonei euro trebuie să echilibreze obiectivul de asigurare a sustenabilității pe termen lung a finanțelor publice naționale și obiectivul de stabilizare macroeconomică pe termen scurt, atât la nivelul statelor membre, cât și la nivelul zonei euro. Având în vedere actuala creștere economică extinsă din zona euro, în pofida persistenței unor moșteniri de pe urma crizei în unele zone, pare în continuare adecvată o orientare bugetară în general neutră la nivel global în zona euro pentru 2018. Este necesară o diferențiere adecvată a eforturilor fiscale în statele membre ale zonei euro, luându-se în considerare marja de manevră fiscală și efectele de propagare de la o țară la alta. În același timp, îmbunătățirea condițiilor economice semnaleză necesitatea de refacere a rezervelor bugetare, consolidând totodată în continuare potențialul de creștere al economiilor noastre.
- (7) O îmbunătățire decisivă a structurii și a gestionării bugetelor naționale, deopotrivă în ceea ce privește veniturile și în ceea ce privește cheltuielile – inclusiv prin transferarea resurselor către investiții tangibile și intangibile – ar spori impactul asupra creșterii al bugetelor publice și ar conduce la o creștere a productivității pe termen lung. Îmbunătățirile la nivelul funcționării cadrelor bugetare naționale și reexaminările bine gestionate ale cheltuielilor sprijină urmărirea unor politici bugetare credibile și favorabile creșterii economice.
- (8) O structură a impozitării bine concepută este esențială pentru a promova creșterea economică și ocuparea forței de muncă, precum și pentru a contribui la reducerea inegalităților. Simplificarea și modernizarea sistemelor fiscale și combaterea fraudei fiscale, a evaziunii fiscale și a evitării obligațiilor fiscale sunt esențiale pentru ca sistemele fiscale să devină mai eficiente și mai echitabile. Aceasta poate elibera resurse pentru investiții publice și, printre altele, pentru educație și asistență medicală și contribuie la sprijinirea investițiilor în general, a locurilor de muncă de calitate și a convergenței economice și sociale. În particular, măsurile de combatere a planificării fiscale agresive (*Aggressive Tax Planning*, ATP) sunt esențiale pentru a asigura veniturile statului, a împiedica denaturarea concurenței între societăți, a păstra coeziunea socială și a combate adâncirea inegalităților. Baza fiscală consolidată comună a societăților (*Common Consolidated Corporate Tax Base*, CCCTB) ar contribui la combaterea practicilor de evitare a obligațiilor fiscale, îmbunătățind totodată piața unică pentru întreprinderi.

- (9) Caracteristicile structurale și instituționale ale piețelor muncii și produselor, precum și buna funcționare a administrațiilor publice sunt factori determinanți importanți atât pentru reziliența economică, cât și pentru convergența ciclică, reală și socială în toate statele membre ale zonei euro. Existența unor structuri economice reziliente nu permite șocurilor să producă efecte semnificative și de lungă durată asupra veniturilor și a ocupării forței de muncă la nivelul statelor membre și al zonei euro. Astfel, aceste structuri reduc fluctuațiile economice și oferă un mediu favorabil unei creșteri durabile și incluzive. O mai bună coordonare a implementării reformelor structurale, în particular a celor prevăzute în recomandările specifice fiecărei țări, poate să creeze efecte de propagare pozitive în statele membre și să consolideze efectele pozitive ale acestora.
- (10) Existența unor piețe ale muncii și a unor sisteme de protecție socială funcționale este un fundament important pentru o creștere economică incluzivă, reducerea inegalităților și reziliența economiilor naționale și a zonei euro în ansamblul său. Cu scopul de a obține o convergență ascendentă în acest domeniu, *Pilonul european al drepturilor sociale*, proclamat de Parlamentul European, Consiliu și Comisie la 17 noiembrie 2017, stabilește 20 de principii esențiale, care se încadrează în trei mari capitole: (i) egalitatea de șanse și accesul pe piața muncii; (ii) condiții de muncă echitabile; și (iii) protecție și incluziune socială.
- (11) Deși s-au înregistrat progrese la nivelul reformelor destinate să amelioreze capacitatea de adaptare a piețelor muncii, în întreaga zonă euro persistă diferențe semnificative, care continuă să pună în pericol buna funcționare a acesteia. Politicile de piață a muncii bine concepute și pe deplin integrate cu sistemele de protecție socială pot să sprijine tranzițiile și reintegrarea pe piața muncii, să reducă segmentarea pieței muncii, să asigure o stabilizare automată efectivă și să promoveze oportunități egale pentru toți și convergența economică și socială. Existența unor formule bine concepute de organizare a timpului de lucru poate contribui la atenuarea șocurilor. Activarea eficace și în timp util a șomerilor care pot participa la piața muncii poate fi realizată prin furnizarea de asistență personalizată în scopul căutării unui loc de muncă, al formării profesionale și al recalificării, protejându-i în același timp pe cei incapabili să participe. Noile forme de ocupare a forței de muncă și noile tipuri de contracte emergente aduc cu sine provocări legate de siguranța locului de muncă și de protecția socială. În acest context, este necesar ca legislația privind protecția locurilor de muncă să asigure condiții de muncă echitabile și decente pentru toți lucrătorii.

- (12) Existența unor sisteme eficace de protecție socială este esențială pentru a promova piețe de muncă incluzive, precum și pentru a asigura un sprijin adecvat pentru venituri și un sprijin social adecvat prin accesul la servicii de calitate. Reformele în domeniul pensiilor și politicile de stabilire a unui echilibru între viața profesională și cea privată sunt și ele esențiale pentru a promova participarea pe piața muncii. Restricțiile inutile care afectează mobilitatea profesională, sectorială și geografică a lucrătorilor, existente în cadrul sistemelor de ocupare a forței de muncă și al sistemelor de protecție socială, ar trebui să fie eliminate.
- (13) Accesul la o educație și o formare de înaltă calitate este vital pentru a asigura egalitatea de șanse și a elimina necorelările în materie de competențe. Investițiile adecvate în capitalul uman, realizate prin intermediul unor sisteme de educație și formare care ameliorează învățarea pe tot parcursul vieții și asigură corelarea dintre nivelurile de calificare și necesitățile prezente și viitoare ale pieței muncii, joacă un rol esențial în îmbunătățirea pe termen lung a capacității de ajustare și a convergenței reale a economiei. Pe lângă faptul că asigură incluziunea socială și mobilitatea, investițiile în competențe pot, la rândul lor, să stimuleze inovarea și să mărească productivitatea și competitivitatea.
- (14) Reformele de pe piața produselor care au ca rezultat o creștere a concurenței, precum și reformele care îmbunătățesc mediul comercial și calitatea instituțiilor (inclusiv existența unui sistem judiciar eficace, care facilitează respectarea contractelor) stimulează reziliența economică a statelor membre și a zonei euro în ansamblul său. O mai bună integrare pe piața unică s-a dovedit a fi principalul motor al creșterii economice și al convergenței între statele membre. Piața unică dispune încă de un potențial neexploatat considerabil și sunt necesare progrese semnificative în vederea finalizării acesteia. Punerea în aplicare la timp și o mai bună asigurare a respectării legislației existente sunt, de asemenea, esențiale pentru valorificarea beneficiilor pieței unice. Piața unică a serviciilor (inclusiv a celor financiare, digitale, în domeniul energiei și al transporturilor) reprezintă următoarea provocare. Cu toate acestea, ar trebui acordată atenție și pieței bunurilor pentru a se evita o potențială fragmentare a pieței. Piața unică digitală ar trebui să contribuie la desăvârșirea mediului juridic pentru a accelera digitalizarea activităților economice, ca pas necesar pentru sporirea performanței piețelor de produse și a competitivității globale. Finalizarea și punerea în aplicare a diferitelor strategii privind piața unică până în 2018 rămân, prin urmare, obiectivul comun.

- (15) Deși robustețea globală a sectorului bancar din zona euro s-a mărit după încheierea crizei, iar creditarea bancară a început să crească din nou, vulnerabilitățile persistă și ele trebuie abordate. Băncile se confruntă cu un nivel scăzut de rentabilitate. Necesitatea de adaptare a modelelor comerciale ale băncilor, mediul caracterizat de rate scăzute ale dobânzilor și creșterea concurenței din partea altor forme de finanțare continuă să exercite presiuni asupra rentabilității băncilor. Este nevoie deci de mai multe eforturi pentru a se asigura sustenabilitatea lor pe termen lung. Procentul creditelor neperformante fie s-a stabilizat, fie prezintă o tendință descendentă în aproape toate statele membre cele mai afectate din zona euro, dar progresele rămân lente și neuniforme de la o bancă la alta. Procentul ridicat al creditelor neperformante afectează capacitatea băncilor de a împrumuta bani, transmiterea politicii monetare și capacitatea de ajustare economică. Acesta reprezintă de asemenea o sursă de vulnerabilitate pentru sistemul bancar în ansamblul său și trebuie abordat atât la nivelul UE, cât și la nivel național, astfel cum s-a stabilit în planul de acțiune convenit de Consiliu în iulie 2017. Astfel cum a anunțat în Comunicarea sa privind uniunea bancară din 11 octombrie 2017, Comisia lucrează în prezent la elaborarea unui pachet cuprinzător de măsuri vizând reducerea stocului actual de credite neperformante și reducerea riscului unei acumulări viitoare de astfel de credite.
- (16) Consolidarea arhitecturii instituționale a UEM necesită, în mod prioritar, finalizarea uniunii bancare și realizarea de noi progrese în ceea ce privește uniunea piețelor de capital. Edificarea uniunii bancare a înregistrat progrese semnificative, dar ea nu este încă finalizată. În conformitate cu foaia de parcurs din iunie 2016, astfel cum este prevăzută în Concluziile Consiliului din 16 iunie 2016, ar trebui să continue eforturile în direcția finalizării uniunii bancare în ceea ce privește reducerea riscurilor și partajarea riscurilor, inclusiv un sistem european de asigurare a depozitelor și intrarea în acțiune a mecanismului comun de protecție pentru Fondul unic de rezoluție cel târziu până la sfârșitul perioadei de tranziție a fondului, astfel cum este definită în Regulamentul (UE) nr. 806/2014 al Parlamentului European și al Consiliului. Recenta comunicare a Comisiei privind finalizarea uniunii bancare încearcă să propună o cale de urmat pentru ajungerea la un acord privind modalitatea de finalizare a uniunii bancare. Trebuie continuate eforturile de a reduce și mai mult riscurile și de a îmbunătăți gestionarea acestora în cadrul băncilor. În acest context, este deosebit de importantă o acțiune rapidă în direcția unui acord privind pachetul normativ propus de Comisie în noiembrie 2016, precum și realizarea de progrese suplimentare în ceea ce privește reducerea creditelor neperformante și depunerea de eforturi în vederea obținerii de progrese în materie de partajare a riscurilor, în conformitate cu foaia de parcurs a ECOFIN din iunie 2016.

- (17) Cartea albă a Comisiei privind viitorul Europei a schițat eventuale scenarii pentru viitorul Uniunii. Comisia a furnizat totodată o serie de alte documente de reflecție, printre care Documentul de reflecție privind aprofundarea UEM, pornind de la Raportul celor cinci președinți, care a oferit o viziune de ansamblu și o etapizare a acțiunilor care trebuie întreprinse pentru a finaliza arhitectura UEM. Comisia a formulat propuneri suplimentare în toamna lui 2017.
- (18) Comitetul pentru ocuparea forței de muncă și Comitetul pentru protecție socială au fost consultate cu privire la aspectele legate de ocuparea forței de muncă și la aspectele sociale din prezenta recomandare,

RECOMANDĂ statelor membre din zona euro să acționeze, individual și colectiv, în cadrul Eurogrupului în perioada 2018-2019, astfel încât:

1. să urmărească politici care sprijină creșterea durabilă și incluzivă și care îmbunătățesc reziliența, reechilibrarea și convergența. Să facă progrese semnificative în direcția finalizării pieței unice, mai ales în domeniul serviciilor, inclusiv al celor financiare, digitale, în sectorul energiei și al transporturilor, dar și prin implementarea reformelor relevante privind piețele produselor la nivel național. Având în vedere condițiile ciclice pozitive, toate statele membre ar trebui să acorde prioritate reformelor care sporesc productivitatea și potențialul de creștere, îmbunătățesc mediul instituțional și de afaceri, elimină blocajele din calea investițiilor și stimulează inovarea, sprijină crearea de locuri de muncă de calitate și reduc inegalitățile. Statele membre cu deficite de cont curent sau cu datorii externe ridicate ar trebui să vizeze în plus limitarea creșterii costului unitar al muncii și să încerce să își îmbunătățească competitivitatea. Statele membre cu excedente mari ale contului curent ar trebui, în plus, să creeze condiții pentru promovarea creșterii salariilor, cu respectarea rolului partenerilor sociali, și să pună în aplicare cu prioritate măsuri de încurajare a investițiilor, sprijinire a cererii interne și a potențialului de creștere, facilitând astfel totodată reechilibrarea;
2. să asigure orientarea fiscală preconizată, în general neutră la nivel agregat pentru zona euro, contribuind la un mix echilibrat de politici. Să creeze un echilibru adecvat între asigurarea sustenabilității finanțelor publice, în special acolo unde există rate ridicate ale datoriei, și sprijinirea economiei, cu respectarea deplină a Pactului de stabilitate și de creștere și ținând seama de marja de manevră bugetară și de efectele de propagare dintre statele membre. Să profite de îmbunătățirea condițiilor economice pentru a reface rezervele bugetare, continuând totodată consolidarea potențialului de creștere economică. Să asigure funcționarea eficace a cadrelor bugetare naționale. Statele membre ar trebui să aplice politici care sprijină investițiile și îmbunătățesc calitatea și structura finanțelor publice, inclusiv prin recurgerea la reexaminarea cheltuielilor și prin adoptarea unor structuri fiscale echitabile și favorabile creșterii economice. Statele membre ar trebui să adopte și să pună în aplicare măsuri destinate să reducă tendința de favorizare a îndatorării în cadrul sistemului de impozitare și să combată planificarea fiscală agresivă pentru a asigura condiții de concurență echitabile, a asigura tratamentul echitabil al contribuabililor și a proteja finanțele publice și stabilitatea în zona euro. Aceasta include continuarea eforturilor în ceea ce privește Baza fiscală consolidată comună a societăților (CCCTB);

3. să implementeze reforme care, pe de o parte, promovează crearea de locuri de muncă de calitate, egalitatea de șanse și accesul la piața muncii, precum și condițiile de lucru echitabile, iar pe de altă parte sprijină protecția și incluziunea socială. Reformele ar trebui să vizeze atingerea următoarelor obiective: (i) contracte de muncă fiabile, care oferă angajaților și angajatorilor flexibilitate și siguranță, combinate cu un sprijin adecvat pe durata tranzițiilor și evitarea segmentării pieței muncii; (ii) sisteme de educație și formare pe tot parcursul vieții de calitate, eficiente și incluzive, care să vizeze corelarea competențelor cu nevoile pieței muncii; (iii) politici active și eficace în domeniul pieței muncii, care să promoveze participarea la piața muncii; (iv) sisteme de protecție socială sustenabile și adecvate care contribuie pe întreaga durată a ciclului de viață la incluziunea socială și la integrarea pe piața forței de muncă și care sunt adaptate la noile forme de ocupare a forței de muncă și de relații de muncă; (v) o mobilitate fără probleme a forței de muncă între locuri de muncă, sectoare și locații; (vi) un dialog social și o negociere a salariilor efective la nivel adecvat, în funcție de specificitățile naționale; (vii) reducerea impozitării muncii, în special pentru veniturile mici și pentru cea de-a doua sursă de venit;
4. în conformitate cu Foaia de parcurs a Consiliului (ECOFIN) din iunie 2016, să continue eforturile în direcția finalizării uniunii bancare în ceea ce privește reducerea și partajarea riscurilor, inclusiv prin instituirea unui Sistem european de asigurare a depozitelor, făcând operațional mecanismul de sprijin comun pentru Fondul unic de rezoluție, astfel cum s-a conveni. Să consolideze în continuare cadrul european de reglementare și de supraveghere pentru a preveni acumularea de riscuri. Să ia măsuri pentru a accelera în mod concret reducerea nivelurilor creditelor neperformante pe baza planului de acțiune convenit al Consiliului (ECOFIN) și să promoveze reducerea ordonată a gradului de îndatorare în statele membre cu niveluri ridicate ale datoriei private. Să dezvolte în continuare uniunea piețelor de capital pentru a sprijini creșterea din economia reală, asigurând totodată stabilitatea piețelor financiare;
5. să facă progrese rapide în finalizarea uniunii economice și monetare, ținând seama de inițiativele Comisiei lansate în toamna anului 2017, cu respectarea deplină a pieței interne a Uniunii și într-un mod deschis și transparent față de statele membre care nu fac parte din zona euro.

Adoptată la Bruxelles,

*Pentru Consiliu
Președintele*